

9. Vrede op aarde

Kerstpredicatie over Lucas 2: 13 -14

Psalm 145 :1

Lezen: Lukas 2: 1 - 20

Lofzang van Zach. 1 en 4

Psalm 103: 7

Psalm 85: 4

De profetie is vervuld. *Er is een Rijsje voortgekomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en een Scheut uit zijn wortelen heeft vrucht voortgebracht.* Dit volheerlijke feit mogen wij dezer dagen weer herdenken.

Afgehouden was laars stam. Eens was deze groot en machtig. Onder David en Salomo was hij een geweldige boom. "Maar Gij hebt hem verstoten en verworpen; Gij zijt verbolgen geworden tegen Uw gezalfde." Vreemden heersten in de plaats van laars geslacht. Een Edomiet zelfs zat op de troon van David. Nauwelijks was een nakomeling van David meer te vinden. Een afgehouden tronk, ziedaar het beeld van laars nageslacht. En toch, het wakend oog des Heeren was er over. Nog staat deze tronk met zijn wortelen in de aarde. Hoewel veracht, vergeten, verworpen, is het nageslacht door de Heere bewaard.

Een maagd is opgetogen naar Bethlehem. Zij wordt beschreven in de stad Davids, omdat zij uit het geslacht van David was. Uit haar heeft Gods eengeboren Zoon ons vlees en bloed aangenomen en is Hij onzer één geworden, behorend tot ons geslacht; in alles ons gelijk, uitgenomen de zonde. Hij kwam in de aller-diepste vernedering. Hij verborg Zijn nooit verminderde Goddelijke heerlijkheid achter het voorhangsel van Zijn menselijke natuur. Want Hij kwam om Zich neer te buigen in de diepe staat van de ellende van Zijn volk. Hij is arm geworden om hunnentwil, opdat Hij hen rijk maken zou.

En toch, hoe nederig, arm, veracht Zijn inkomen in de wereld was, toch was dat Rijsje, deze Scheut, God uit God. Hij was en bleef de Zoon Gods; God bovenal te prijzen in der eeuwigheid; Davids Zoon en toch Davids Heere; een Scheut, en tegelijk de Wortel van het geslacht Davids. Zijn inkomen in de wereld is dan ook met eeuwige heerlijkheid. Deze heerlijkheid is verborgen voor het oog der wereld, maar zij wordt geopenbaard aan van de Zijnen, die van Hem ook in Zijn diepste vernedering zullen uitroepen: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hij is blank en rood. Hij draagt de banier boven tienduizend.'

Zo zagen Hem de herders uit Bethlehems velden, en het moge ons gegeven worden Hem zo door het geloof te aanschouwen, nu wij vernemen hoe Zijn heerlijkheid in de hemelen is uitgeroepen *door een menigte des hemelsen heirlegers in de engelenzang*, die ons vrede op aarde verkondigt en die beschreven is in Lucas 2 :13 -14:

En van stonde aan was er met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!

Van vrede op aarde gewaagt de engelenzang. Deze vrede wordt bezongen:

1. Door hemelse zangers.

2. In een hemels lied.

1. Door hemelse zangers.

Nadat een engel des Heeren de herders in Bethlehems velden het grote wonder der vleeswording van de Zoon Gods had verkondigd en hun een teken gegeven had, waarin tevens de herders werden opgewekt heen te gaan om het Kindeke te zien, was er van stonde aan met de engel *een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God*. Met welk een verwondering moeten de herders zijn aangedaan, toen zij niet alleen de heugelijke tijding van de geboorte van de beloofde Messias vernamen, doch daarbij ook de hemelse heirscharen hun Gode verheerlijkend lied hoorden zingen.

O wonderlied! Een lofzang van hemelbewoners. Wie beschrijft wat in het hart van die herders is omgegaan? Dat laat zich niet beschrijven. Het moet gekend worden door mede-ervaring van het eeuwig heil, dat ligt in de openbaring van Christus en Zijn heerlijkheid in het hart van verloren zondaren. Dan wordt iets gekend, gesmaakt, genoten van de onuitsprekelijke liefde Gods, die ons van de aarde als losmaakt en een ware gemeenschap geeft met de hemelen. In die hemelse gezindheid is het te verstaan, dat de herders hun kudden konden verlaten om te gaan zien "het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd."

Ja, die tijden zijn Gods lieve volk niet vreemd, dat het met hemelse blijdschap wordt vervuld. In die tijden is een voorsmaak in het hart van de eeuwige heerlijkheid, genoten met het Lam op de berg Sion. Johannes hoorde "een stem van citerspelers, spelende op hun citers; en zij zongen als een nieuw gezang voor de troon en voor de vier dieren en de ouderlingen." Geen wereldling kent ook maar iets hiervan. Niemand kon dat gezang leren, dan degenen, die van de aarde gekocht waren. O, hoe onuitsprekelijk groot zal het voor de strijdende en verdrukte kerk eens zijn, met al de gezaligden en de heilige engelen God en het Lam eeuwig en volmaakt te prijzen. De engelen gingen de herders in de lofzang voor, vermeldend zowel het doel van Bethlehems wonder als de vrucht er van. In dat wonder verheerlijkt God Zich in al Zijn deugden, die door de zonde geschonden waren, terwijl Hij vrede wrocht en Zijn welbehagen was in de mensen.

De hemelse zangers zijn, zo zegt onze tekst, *een menigte des hemelsen heirlegers*. Een grote, zeer grote menigte dus der heilige, onbevleete troongeesten Gods. Een menigte der engelen, die nooit gevallen zijn. Want het was bij de engelen anders dan bij de mensen. God schiep op aarde één mens, en in hem het ganse menselijke geslacht, dat de Heere hem tot een verbondshoofd stelde. Toen dan ook Adam viel, vielen alle mensen in hem. Maar met de engelen handelde God anders. Hij schiep hen in hun vol getal, allen tegelijk. De engelen stonden niet in één hoofd en kenden geen geslacht. Elke engel stond voor zichzelf en viel voor zichzelf. Een *deel* der engelen is dan ook slechts gevallen en duivelen in de hel geworden. Dat zijn de verworpen engelen.

Zo is geschied naar de aanbiddelijke soevereiniteit Gods en in de volvoering van Zijn besluit. Hij verloor echter de andere engelen, om hen in hun staat eeuwig te bevestigen. Ziet hier toch duidelijk, dat God predestineerde niet uit gevallen schepselen, maar dat de predestinatie in orde aan het besluit van schepping en val voorafgaat. O, zink in verwondering weg en roep hier uit: "Aanbiddelijk Opperwezen!" Van deze uitverkoren en in hun heerlijke staat staande gebleven engelen zegt ons de Heere Jezus, dat zij altijd zien het aangezicht van de Vader, Die in de hemelen is (Matth. 18: 19). Zij prijzen God dag en nacht, instemmend met de Serafijnen, waarvan de één tot de ander riep en zei: "Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen." Hun hoogste vermaak en werk is God te verheerlijken met hun lofgezangen. En met hen zullen de uitverkorenen uit de mensen eenmaal eeuwig instemmen en de hemelen vervullen met gejuich. O, hoe groot is het goed, dat God heeft weggelegd voor degenen, die Hem vrezen.

Van de hemelse zangers in Bethlehem wordt voorts in onze tekst gezegd, *dat zij waren een menigte des hemelsen heirlegers*. Als een leger zag ook Jakob hen, te Mahanaïm hem omringend en bewarend. En Gods Woord spreekt gedurig van deze geordende heirscharen. Gabriël en Michaël zijn vorsten van het hemels heir, en onder hen zijn Cherubijnen, die voor het recht Gods waken, gelijk een Cherub gesteld werd aan de ingang van de hof en Cherubs stonden boven het verzoendeksel der ark, waarin des Heeren wet verborgen lag.

Ook zijn er Serafijnen, die de heiligheid des Heeren dienen. Deze engelen voeren de strijd des Heeren tot bewaring en verlossing van Gods uitverkorenen, dewijl zij gediensstige geesten zijn, tot dienst uitgezonden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen. En hoe groot hun macht is, blijkt niet alleen daaruit, dat één engel in één nacht 185.000 man sloeg van het leger der Assyriërs, maar ook uit hun groot getal. Daniël zag hen als de duizendmaal duizenden, die de Heere dienden, en tienduizendmaal tienduizenden stonden voor Hem. Zo ook spreekt Johannes van de duizendmaal tienduizenden en duizendmaal duizenden. Machtige scharen van hemelse geesten dienen God voor Zijn troon. En deze allen zijn ten dienste der uitverkorenen, die zij dragen op al hun wegen. O, hoe veilig is het pad van Gods kerk. Zij zingt dan ook van die hemelse heirscharen:

*Gods wagens, boven 't luchtig zwerk,
Zijn tien- en tienmaal duizend sterk,
Verdubbeld in getalen;
Bij hen is Zijne majesteit
Een Sinaï in heiligheid,
Omringd van bliksemstralen.*

Geen nood! de herders kunnen veilig gaan naar Bethlehems stal. Hemelse heirscharen waken over hen en over hun kudden. En al ziet ons oog die heirscharen niet, evenwel zijn zij er, het volk van God ten goede: "Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen. Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uw voet aan geen steen stoot." Die véér hen zijn, zijn meer dan die tegen hen zijn. God gebiedt deze hemelse heirlegers op hun eenzame wegen; in hun donkere plaatsen. Al brult de macht der hel tegen Gods uitverkorenen, al zijn zij in gevaaren van een vreselijke oorlog, al dreigen hongersnood en pestilentie, deze hemelse heirscharen waken over hen dag en nacht.

Hoewel deze engelen staan voor Gods troon, nochtans hebben zij in Gods eeuwige raad niet kunnen inzien. Het bleef hun dan ook een verborgenheid, hoe de vlekkeloze wet Gods zwijgen kon over een schuldig volk. Gods uitverkorenen hebben door het geloof deze verborgenheid eer gekend dan de heilige troongeesten. Op het verzoendeksel tuurden dezen, om die verborgenheid te mogen verstaan, terwijl de gelovigen van het oude verbond er reeds van zongen. Maar nu is ook de engelen het raadsel opgelost. De wet zien zij voldaan en verheerlijkt in Hem, Die in Bethlehem is geboren. In Hem zien zij de vervulling van de bloedige offeranden in Israël. In de kribbe ligt de Wetvolbrenger en Ontwapenaar. Met behoud van al Gods deugden kon de wet zwijgen en zal zij zwijgen. Zo zien de engelen thans de hemelen geopend voor doemwaardige zondaren; zij zien Gods daagden verheerlijkt in de zaligheid van Adams zonen en dochteren. Hun God zullen zij prijzen, en Slons eeuwige Koning zullen zij eer geven. Zelf behoeven zij geen Zaligmaker, geen schuldverzoening, geen zondeverlossing. Zij hebben nimmer gezondigd.

Maar al is hun deze geboren Zaligmaker niet van node, zij zien God in Christus verheerlijkt. Het grote heilgeheim van eeuwige zaligheid is hun ontdekt; Gods welbehagen hun geopend, waarnaar door de diepte van Adams val heen de uitverkorenen der mensenkinderen zullen zalig worden. Dat geeft de engelen stof om God te prijzen en Zijn Naam lof te zeggen. Steeds weer vinden wij hen bij Christus. Hier bij de geboorte, straks in de verzoeking in de woestijn en in de hof van Gethsémané; in de opstanding komen zij neer en werpen de steen van het graf; in de hemelvaart geleiden zij de triomferende Koning; en eens zullen zij Hem omringen, als Hij komt om te oordelen de levenden en de doden. De engelen gaan de wegen van Gods kinderen ook na en uit Gods genade, in hen verheerlijkt, ontvangen zij gedurig weer overvloediger stof tot prijzing van de Naam des Heeren. Door de gemeente wordt aan de overheden en machten in de hemel de veelvuldige wijsheid Gods bekend gemaakt (Eféze 3).

En als nu de engelen God prijzen over de geboorte van Christus, hoeveel te meer moesten dan Gods kinderen worden opgewekt om de Heere te loven over het wonder, thans door ons herdacht. Dat wonder geldt hun verlossing uit dood en verderf; het raakt hun zaligheid. Daartoe is de Zoon Gods gekomen, opdat Hij Zijn volk zalig make van hun zonden. Niet één van Gods deugden is geschonden; neen! dat kan niet. Maar de zaligheid is teweeggebracht in de volkomen verheerlijking Gods. God komt aan Zijn eer in de zaligheid van de Zijnen. Gods volk zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheden.

O, dat het dan in dit leven bij aanvang zinge en hun harten op de Kersttijd mochten worden verruimd, om God te prijzen bovenal. De wereld legt maar al te zeer beslag op de heilige feestdagen; zij zingt en springt in de dienst der zonde. Zouden wij dan Gods volk niet opwekken om de Heere te loven, Wie de aanbidding en de dankzegging toekomt in alle eeuwigheid en Die Zich Zijn volk geformeerd heeft om Zijn lof te vertellen? Hij gaf overvloedig stof om Hem te prijzen. Hij schonk Zijn eengeboren Zoon om zalig te maken wat verloren is.

*Geeft dan eeuwig' eer
Onze God en Heer';
Klimt op Sion, toont
Eerbied, waar Hij woont,
Waar Zijn heiligheid
Hare glans verspreidt;
Heilig toch en 't eren
Is de Heer' der heren!*

Leggen wij thans het oor te luisteren aan:

2. Het hemelse lied, dat van de vrede op aarde zingt.

Och of onze oren geopend werden! Want deze zijn van nature gesloten voor de melodie des hemels. Zij staan open, wijd open voor het geting-tang van de wereld; voor alles wat het hart van God aftrekt en Hem de eer niet geeft, die Hem toekomt. Maar van de hemelse lofzang verstaan wij van nature ook maar niet één woord; ook niet al zongen wij van kindse dagen die engelenzang na. Dat wij er toch wel op letten, dat er een uiterlijke toegenegenheid tot de Waarheid kan zijn, zonder dat onze ziel kennis heeft van de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen. Maar al te zeer wordt in het oppervlakkige rust en vrede gezocht. De dagen rondom Kerstfeest geven er overvloedig blijk van. Rome wiegt zijn kindje niet alleen. Maar de verderfelijke geest van een verwaterd christendom, in kerk en zondagsschool gebracht, juicht om een kerstboom en begint zelfs hier en daar de Kerstnacht op een steeds meer Roomse wijze te vieren. Alles wat op het gevoel der mensen inwerken kan, is aan zulk een stroming lief, maar de gronden der zaligheid zijn haar gans verwerpelijk. En wij allen zijn daarvan vijanden van nature, ook al belijden wij de zuivere leer naar Gods Woord.

De geboren Sionskoning, van Wie de engelen zongen, is gekomen tot een val en tot een opstanding van velen. O, onze harten moeten vernieuwd, onze oren doorboord om de zang te verstaan, die in de hemelen gezongen is. In die zang is God geprezen, de enige en Drieënige God, Vader Zoon en Heilige Geest, Wie toekomt alle lof en aanbidding, eeuwig en altijd. De heerlijkheid Gods was in de allereerste plaats de stof van de engelenzang.

De menigte van hemelse heirlegers zong: *Ere zij God*. Zij bevestigen, dat uit Hem en door Hem en tot Hem alle dingen zijn. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. God heeft Zijn eigen eer willen verhogen in Zijn schepselen. Hij wrocht alle dingen om Zijns Zelfs wil, dat is tot Zijn heerlijkheid. In het bijzonder heeft Hij Zich willen verheerlijken in Zijn barmhartigheid in Zijn uitverkorenen. Hij verloor hen tot de zaligheid, in Christus, Die de Vader heeft uitverkoren tot een Hoofd der gemeente. Van Hem spreekt de Vader in Jesaja's profetie: "Ziet, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn uitverkorene, in Dewelke Mijn ziel een welbehagen heeft."

En in Hem is de kerk Gods uitverkoren. Noch hun val, noch de ontzettende ellende, waarin zij zich door hun val hebben gestort, bewoog God tot de verkiezing van de Zijnen. Niet uit medelijden, maar uit eeuwige soevereiniteit heeft de Vader hen gesteld tot verkrijging der zaligheid, gelijk Hij anderen gesteld heeft tot toorn. Daarom is ook hun zaligheid eeuwig en onwrikbaar vast. Het vaste fundament Gods staat, hebbende deze zegel: "De Heere kent degenen, die van de Zijnen zijn. Och of des Heeren lieve volk door het geloof meer op de vaste grond van het soeverein welbehagen van de Vader in Christus zinken mocht. Het zou meer van zichzelf afzien en God zou meer de eer worden toegebracht van het werk van Zijn handen. "Het is door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen."

En wat zocht de Heere in dit soeverein besluit der predestinatie? Hij zocht Zijn eigen eer. De verheerlijking van Zijn gerechtigheid en van Zijn barmhartigheid. Daartoe besloot Hij mensen te scheppen; daartoe besloot Hij allen in de val van Adam. Zijn gerechtigheid zal eeuwig uitblinken in de rechtvaardige straf der goddelozen; maar ook Zijn barmhartigheid zal eeuwig verheerlijkt worden in het behoud der uitverkorenen. Door de diepte van Adams val heen zullen dezen de zaligheid beërven. Niet hun behoudenis staat op de voorgrond, maar de verheerlijking van de barmhartigheid Gods in hen. En als het recht gesteld is in hun harten, mag ook dat volk Gods eer boven hun zaligheid verkiezen. In het bijzonder waar de Heere van de Zijnen verwaardigt in de vierschaar Gods te worden afgesneden van hun leven, waar zij hun eeuwig doodvonnis in volle helwaardigheid mogen omhelzen voor God, daar waar zij Gods recht lief krijgen en zich geheel onderwerpen, wordt ook Gods eer hun meer dan hun behoudenis. En daar ook wordt de eer Gods hun zaligheid en zingt hun ziel de zang der engelen: "Ere zij God." Want het welbehagen van de Vader, dat soeverein welbehagen, heeft zijn uitgang tot de gevallen Adamskinderen verkregen in Christus.

Hij is niet alleen het Hoofd der gemeente in de verkiezing, maar ook de Tweede Adam, het representerend Hoofd der uitverkorenen in de sluiting van het verbond. Behaagde het de Vader Zich te verheerlijken in barmhartigheid door de diepe val van Adam heen, de gerechtigheid Gods eiste handhaving van de straf der zonde en vorderde volmaakte gehoorzaamheid. En o, bemerk nu die overeenstemming in de drie Personen in het eeuwig Goddelijk Wezen; de Zoon is met Zijn hart borg geworden. Hij had lust het welbehagen te volbrengen en de *wet was in het midden Zijns ingewands*. Hij verbond Zich uit soevereine liefde tot de volmaakte en onschendbare deugden Gods, om al de schuld te voldoen en aan de gerechtigheid haar loop te geven, opdat al de deugden Gods eeuwig verheerlijkt worden in het zaligen van zondaren.

De fundamenten der zaligheid liggen in de eeuwigheid. In de borgstelling heeft de Vader, handelend voor de drie Personen in het Wezen Gods, de uitverkoren kerk omhelsd, in Zijn besluiten gerechtvaardigd en gesteld tot heerlijkheid. In het onveranderlijke verbond, met de uitverkorenen in Christus gesloten, verkreeg God de eer, werd de gerechtigheid voldaan en de barmhartigheid ontsloten. Het was genoeg voor al de gekenden Gods om de zaligheid te beërven. Abraham, Izak en Jakob, Mozes, David en Elia en al de verkorenen, die gestorven zijn éér Christus in het vlees de dadelijke voldoening schonk, zijn in de volmaakte heerlijkheid ingegaan, beërvend de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Zij behoefden niet naar een vagevuur, of in een voorportaal des hemels te wachten tot Christus op Golgótha stierf, gelijk Rome verzonnen heeft.

O nee! Want de borgstelling van Christus bij Zijn Vader was hun grond. Zij zijn gekocht met het bloed des Lams vóór de grondlegging der wereld. God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Gods deugden blinken uit en dit is de eeuwige vermaking van Vader, Zoon en Heilige Geest. Het zal ook de geloofsblijdschap van Gods kinderen zijn. God verheerlijkt in Christus Jezus van de stilte der nooit begonnen eeuwigheid.

Dat nu de bedrukten Sions, de gekrookte rieten en rokende vlaswieken hun hoofden opheffen. In hen is niets dan doem-schuld, in hen heerst van nature de dood. Dat zij zich in stof en as verfoeien voor God. De Heere opene hun ogen meer en meer er voor, dat wij des doods waardig

zijn en niets uit ons Hem kan behagen. Maar o, ziet die lust, die vermaking, die God in Christus heeft, opdat Zijn eer uitblinke in de zaligheid van doemwaardige, gans verdorven zondaren.

O die engelenzang! Voor de engelen zelf is de verborgenheid der zaligheid van Adams zonen en dochteren geopenbaard, nu de Zoon Gods neerligt in Bethlehems stal in ons vlees en bloed. Want in Hem is de voldoening van Gods recht; in Hem de volbrenging van de eis der wet, door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. In Hem, Die als een Kindeke neerligt in de kribbe, is de verheerlijking van al Gods deugden. Geen tong kan het verhalen wat dit Kindeke wrocht. God komt aan Zijn eer, ten spijt van satan en al de duivelen; ten spijt van de wereld, die in het boze ligt; ten spijt van al wat uit Adam is. Nu, nu klonk het over de velden van Bethlehem uit de monden van de menigte des hemelsen heirlegers: "Ere zij God."

Die lofzang is de verkondiging van het doel, dat God Zich stelde, en van het einde, dat zal gezien worden in Zijn volk, en van de erkenenis, die Gods kinderen hun Heere geven zullen: "Ere zij God in de hoogste hemelen."

Een menigte van hemelse heirlegers is van stonde aan met de engel, die de herders de geboorte van Christus geboodschapt heeft. Zij geven door hun talrijke tegenwoordigheid Sions eeuwige Koning eer en heerlijkheid. Hoe nederig en arm Zijn geboorte uit Maria ook wezen moge, hoezeer de wereld zich ook voor hem sluit, zodat geen plaats is in de herberg om Hem te ontvangen, de engelen prijzen Hem met een grote menigte en geven Hem hemelse heerlijkheid. Hun lofzang predikt echter ook de heerlijkheid van Christus in Diens diepe vernedering voor de herders en voor al het volk Gods. Hun ogen moeten voor Hem worden geopend, meer en meer. Zijn volheid moet hen verzadigen. Hij is voor hen gekomen, opdat God in hen verheerlijkt worde naar de rijkdom van Zijn genade. De herders zullen straks voor Hem neerbuigen en zij zullen wederkeren met grote blijdschap, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was. Zo zal de Heere reeds op aarde verheerlijkt worden in en door van de Zijnen.

Zo mochten de zielen van Gods kinderen verruimd worden op deze Kersttijd. O, dat allen, die met de herders in heilig verlangen naar Hem uitzien, Die hun beloofd is van de Vader, met deze blijdschap mochten worden vervuld. In Christus is God verheerlijkt tot hun zaligheid en in de vereniging des geloofs met Hem zal hun ziel met blijdschap verzadigd worden.

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen.*

Niet alleen op aarde, maar in de hemelen wordt God eer gegeven. Ja, in de hemelen, is de oorsprong en de volkomenheid der verheerlijking Gods. In de hemelen is Gods troon; dar is de openbaring van Zijn heerlijkheid meer, oneindig meer, dan ergens anders; dar dienen de heilige engelen Hem dag en nacht voor Zijn troon; dar zal de in Bethlehem Geborene bekleed zijn met de heerlijkheid, die Hij had, eer de wereld was; dar zijn de verlostten voor de troon, degenen, die komen uit de grote verdrukking, die hun lange klederen hebben gewassen en wit gemaakt in het bloed des Lams; dar zal God eeuwig en volmaakt eer en aanbidding en dankzegging van al Zijn volk ontvangen.

On deze aarde is het kennen ten dele; is ook de aanbidding ten dele en de dankzegging van Gods volk. In dit leven blijft de aankleving der zonde; hier ook zijn de donkere verlatingen van de Heers, waarin Gods volk zo weinig tot Gods eer is; ja hun harten zijn hier bezet met krenkingen van Gods eer, schendingen van Zijn Naam, getroffen door pijlen des satans, vervuld met murmuringen tegen Hem, Wiens handelingen enkel goedertierenheid zijn met Zijn gunstgenoten. En ziet, nu trekt de lofzang der engelen het volk hemelwaarts. Gedurig geschiedt dat in de Schrift. De Heere Jezus nam Zijn discipelen in de nacht, in welke Hij verraden werd, uit de verdrukking op en wees hen naar de hemelen, hun zeggende: "In het huis Mijns Vaders

zijn vele woningen; anderszins Ik zou het u gezegd hebben." En hier in de velden van Bethlehem wordt der engelen zang gehoord: "Ere zij God in de hoogste hemelen."

Dat de wandel van Gods volk in de hemel zij, vanwaar wij onze Zaligmaker verwachten. Tel de voorspoed, noch de tegenspoed van de wereld zwaar. Zij zijn slechts voor een ogenblik. Zie over de strijd van vlees en bloed heen; deze zal straks eindigen. In de hemelen zal Gods eer van de gekochten met Christus' bloed volmaakt gezongen worden, waar geen zonde meer zijn zal, waar de tranen van de ogen van Gods volk zijn afgewist en hun mond niet arm aan woorden meer wezen zal. De engelen hebben het de ganse kerk toegeroepen wat haar in Christus is bereid: "Ere zij God in de hoogste hemelen."

kaar wat in de hemelen bereid is voor Gods uitverkorenen, dat wordt op aarde toegepast.

Van die toepassing getuigde dan ook de engelenzang. Zij zongen niet alleen: "Ere zij God in de hoogste hemelen", maar deden daarop volgen: "Vrede op aarde."

De zonde heeft de vrede van de aarde weggenomen. Zij stelde de mens in oorlog met God, zijn Schepper, en onderwierp Adam en al diens nakomelingen aan het oordeel van de drievoudige dood, en de aarde zelf aan de vloek des Heeren. Een oorlog is ontbrand, die eindigen zal in het eeuwig verderf; ja ook in de hel is één oorlog voeren tegen God, één vloeken van Hem, één woeden tegen Gods oordeel. De hel zou geen hel meer zijn, indien er een buigen onder Gods rechtvaardig oordeel zijn zou en een neerleggen van de wapenen tegen Hem. Maar in aller eeuwen eeuwigheid zal daar de woedende strijd worden gestreden onder de branding van de toorn Gods. Vrede zal de mens met God nooit sluiten. Wij zijn vijanden Gods. Dat is de diepe ellendestaat, waarin wij allen van nature verkeren. Gedoopten zowel als ongedoopten, kerkelijken zowel als onkerkelijken, uiterlijk vromen als openbaar goddelozen, niemand uitgezonderd, allen zijn wij van nature in oorlog met God. Ook is alle oorlog op de wereld gevolg van de zonde en het oordeel Gods, dat blijven zal zo lang de wereld staat.

En ziet, nu wordt door de menigte van hemelse heirlegers in Bethlehems velden gezongen: "Vrede op aarde." Hoe is dat nu mogelijk? Wie kan aan zulk een lofzang nu nog denken, nu de aarde met wrevel is vervuld? Is het wonder, dat duizenden zich van deze lofzang afkeren? Oorlog, oorlog was er op de aarde; het bloed van duizenden stroomde weg; steden en dorpen liggen in puin; het ene volk na het andere werd in de felle strijd betrokken, of het dit wenste of niet. Hoe kunnen wij dan nog die engelenzang langer aanhoren, die van vrede op aarde gewaagt?

O arme mens, die zo spreekt. De vrede, hier bezongen, is niet een aardse vrede, maar een hemelse, die door het vreselijkst oorlogsgewoel niet wordt verstoord.

Die vrede is vrede met God. Deze vrede is teweeggebracht door de te Bethlehem geboren Sionskoning. Hij is de Vrededorst, van Wie Zacharia profeteerde: "Zie, uw Koning zal komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland, arm en rijdende op een ezel, en op een veulen, een jong der ezelinnen." Met het oog op Zijn geboorte in de stal van Bethlehem hebben de engelen gezongen: "Vrede op aarde."

Die vrede is verworven doordat God Zelf de oorlog van de hemel af heeft uitgeroepen in Genesis 3: 15: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen." Christus heeft de vrede verworven. Daartoe heeft Hij, de Zoon Gods, ons vlees en bloed uit Maria aangenomen. In Zijn Goddelijke natuur kon Hij niet lijden en sterven; en als mens alleen, al ware Hij een mens zonder zonde, zou Hij geen eeuwige gerechtigheid hebben kunnen aanbrengen. Gods Zoon moest in ziel en lichaam het oordeel Gods dragen en doordragen. Zo was Hij aangekondigd door de profeten en afgeschaduwd in de ceremoniën; en daartoe werd Hij het eigen vlees en bloed van Maria, ontvangen zijnde van de Heilige Geest. Deze Geborene in Bethlehem vermocht vrede te maken. Hij stilde Gods toorn door die te dragen; Hij

ontwapende de wet van haar vloek, door deze te voldoen in lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. Hij heeft Zijn uitverkorenen met God verzoend.

"Hij, is onze vrede", zegt Paulus. Hij werkt de vrede in het hart van de Zijnen. De tijd komt voor het volk van God, dat Hij hen uit de staat der zonde en der vijandschap overzet in een staat van verzoening en vrede met God. In dat volk wordt niet maar een verandering gewerkt, doch een staatsverwisseling. Hoeveel veranderingen wij in ons leven ook doormaken, al werden wij van rooms protestant, het laat ons, buiten het werk van Christus in ons, in dezelfde staat, waarin wij geboren zijn; hoeveel gevoelige indrukken wij ook in onze consciëntie mogen hebben, wij kunnen er de hoop der zaligheid niet op bouwen, want buiten de staatsverwisseling, die ons uit de dood doet overgaan in het leven, blijven wij vijanden van God en Christus.

Hier ligt het grote onderscheid tussen Orpa en Ruth, dat aan de grenzen openbaar kwam; hier ligt het beslissend onderscheid tussen het nabijkomend en het zaligmakend werk des harten, tussen de algemene en de bijzondere genade. Ja, dit is het grote voorrecht van Gods volk, het is in een staat van verzoening en vrede met God gesteld; in een staat, waaruit het nimmer uitvallen kan, waarin het eeuwig en volmaakt met God verkeren zal.

Maar de staatsverwisseling is dikwijls voor het oog van Gods kinderen verborgen. Menigmaal vreest dat volk, dat het slechts een verandering doorleefde, die het doet zijn als een Orpa, als een Saul onder de profeten, als een Achab, die zich vernederde. De twijfelingen zijn dikwijls groot en zij laten de ziel geen rust. Toch zijn de genietingen van de vrede in hun ziel dikwijls zó groot, dat alle beschuldigers moeten wijken; maar buiten de dadelijke tegenwoordigheid des Heeren heeft het geloof geen kracht om de staat van vrede en verzoening vast te houden. In zulk een bekommerd leven verkeren sommige zielen slechts kort, anderen een geruime tijd. Evenwel is het de ervaring van al Gods volk, dat het de vrede niet vinden kan buiten Christus. Hij wil Zich aan hen openbaren en hun tonen, dat Hij de vrede verwierf en Gods toorn stilde.

O, hoe ruim wordt dan toch zalig worden. Zo onmogelijk als het bij de mens is om met God bevredigd te worden, zo ruim wordt het voor de ten einde raad gebrachte zielen in Christus. Hij wordt hun dierbaar. Het geloof richt Zich op Hem. Het wordt een hongeren en dorsten naar Hem. De Vader Zelf trekt hen tot Christus door de Heilige Geest. En toch, ook in het begeren van Christus ligt de vrede en de rust niet, maar in het bezit van Hem. Het wordt het ontdekte volk om Christus te doen. Ruth had veel genoten op Boaz' akker, maar zij bleef een vreemde tot Boaz haar loste. En zo draagt het volk een gemis van Christus tot Hij het lost.

Alles, alles buiten Hem is te kort om God te ontmoeten. Gods recht eist een volkomen voldoening, en die kunnen wij niet geven; ook niet met al onze bevindingen. In Gods vierschaar valt alles buiten Christus weg. Als vijanden worden de uitverkorenen met God verzoend; als hellewichten behouden.

De Geborene in Bethlehems stal wordt hun gegeven van de Vader. In Hem is God met Zijn volk tevreden. Hij is hun vrede en stelt hen in bewustheid hunner ziel, door de verzegeling van de Heilige Geest, in een staat van vrede met God Drieëenig. Hun staat is eeuwig vast, ook al genieten zij de vrede niet steeds in hun harten. Ja, er komen tijden van donkerheid, van verlating, van aanvechtingen des satans, waarin ook dat bevestigde volk ervaart, dat het alleen in Christus zijn vrede heeft en uit Hem leven moet. Maar onder dat alles blijft hun staat van verzoening vast in God.

Hoe nodig is het dus te onderscheiden tussen het werk des Heeren in Zijn uitverkorenen en de gelovige toeëigening van wat God deed. De Heere heeft de vrede voor al van de Zijnen aangebracht. In Hem is vrede op aarde. En het werk, dat Hij begon, zal Hij voleindigen tot op de dag van Zijn komst. Niet één van de Zijnen zal omkomen. Hij zal het gekrookte riet niet verbreken en de rokende vlaswiek niet uitblussen. Maar de troost heeft het volk alleen er van, voor zover het zulk een weldaad met een gelovig hart mag aannemen. En voor zóver zal Gods volk roemen in Hem, van Wie gezongen is door de engelen: "Vrede op aarde."

Ja meer.

Hoort hoe de engelen getuigenis geven van de volkomen bediening van Hem, door Wiens hand het welbehagen des Heeren gelukkig zal voortgaan. Zij zingen: *"In de mensen een welbehagen."* Gods welbehagen is van eeuwigheid. Het is de soevereine wil Gods om Zichzelf in de Zijnen te verheerlijken in barmhartigheid. Dat welbehagen zal door de hand van Christus gelukkig-lijk voortgaan. Ziet nu de geboren Immanuël. God heeft een welbehagen in Hem. Hij droeg de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht, maar Zelf werd Hij nimmer voorwerp van die toorn. Van Hem betuigde de Vader: "Hij is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Mijn welbehagen is." Hij was voorwerp van het welbehagen Gods, en in Hem is het in al Zijn volk. O onbevattelijk wonder van genade! In de staat der rechtheid was de mens voorwerp van het welbehagen Gods. Des Heeren lust was aan hem, die beelddrager Gods was. Maar door de zonde is het pronkjuweel der schepping voorwerp van Gods toorn geworden. Al wat de mens is, al wat hij doet en laat, is een afgrijzen voor God, een walg in Zijn heilige ogen. Uitgestoten uit de gemeenschap Gods, is de gevallen mens geworpen op het vlakke des velds, waar hij vertreden ligt in zijn bloed. Maar hoort nu wat de engelen getuigen: *"In de mensen een welbehagen."*

Christus is zonder zonde. Hij is ontvangen van de Heilige Geest. Geboren uit een zondige Maria, haar eigen vlees en bloed, is Hij nochtans buiten de toerekening van Adams bondsbreuk, zonder erfzonde, naar Zijn menselijke natuur volmaakt, al heeft Hij die menselijke natuur om van Zijn volk wil aangenomen met al haar zwakheden, Zodat Hem hongerde en dorstte, Hij vermoeid was en weende. Hij leed en stierf. Maar Hij was in dat alles het welbehagen Gods. De vermakingen van de Vader waren in Hem. En door Hem in Zijn volk. Zij worden in Gods gunst en gemeenschap hersteld. In Adam scheurden zij zich uit het liefdeshart van de Vader; in Christus worden zij weer bemind met een eeuwige liefde.

O, onuitsprekelijk wonder van zaligheid. Niet alleen is Gods toorn gestild en het oordeel weggenomen, maar voor de kerk des Heeren geldt het: *"Mijn lust is aan haar."*

Ontdekkende genade leert Gods volk zichzelf kennen als gans verdorven. Hoe meer de Zon der gerechtigheid dat volk beschijnt, hoe meer het getuigen moet een walg van zichzelf te hebben. En ziet nu, deze gans verdorvenen door de zonde worden in Christus de voorwerpen van Gods welbehagen.

Uit het soevereine welbehagen Gods worden zij zalig, en dat welbehagen maakt hen een verlustiging in Gods ogen. Hier moet de kerk wel uitroepen: *"Ik ben zwart, doch lieflijk."* Christus Zelf verklaart het: *"Geheel zijt gij schoon, Mijn vriendin; er is geen gebrek aan u."* De Geest getuigt met hun geest, dat zij kinderen Gods zijn. Want zij hebben niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees, maar zij hebben ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke zij roepen: *"Abba, Vader!"*

Zingen wij daarvan uit Psalm 103: 7:

*Geen vader sloeg met groter mededogen
Op teder kroost ooit zijn ontfermend' ogen,
Dan Isrels Heer' op ieder, die Hem vreest.
Hij weet wat van Zijn maaksel zij te wachten;
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
En dat wij stof van jongsaf zijn geweest.*

Toepassing.

De engelenzang stelt alzo de grote betekenis van de geboren Sionskoning in het volle licht. Hij kwam in de aller-diepste vernedering, in doeken gewonden en liggende in de kribbe. Maar die diep Vernederde heeft eeuwige heerlijkheid. Hij is gekomen om het geschonden recht Gods volkomen te voldoen en om satans kop te vermorzelen, opdat gans verloren Adamskinderen in

Gods gemeenschap worden hersteld. Vrede heeft Hij gebracht; vrede met God; de vrede, die alle verstand te boven gaat.

Kent gij die vrede? Reeds voor de tweede maal in een kwarteeuw stond de wereld in oorlogsbrand. Is het wonder, dat oor en hart gesloten worden voor de engelenzang? Dat duizenden de schouders er voor ophalen? Arme wereldlingen! Arme kerkgangers, wier hart op de verheven lofzang der hemelbewoners niet breekt. Ik bid u, vergeet toch een ogenblik al het woeden der volkeren, het oorlogsgeweld, het oorlogswee. Erger oorlog voeren wij, gij en ik, van nature. Sinds de val in Adam staat de mens met God in oorlog. Indien wij daarvan iets beseffen mochten, zouden wij de vrede zoeken, die door de Geborene in Bethlehems stal is aangebracht.

In een Brabants dorp ontmoette ik één onzer soldaten, die in de consciëntie getroffen was toen in de oorlogsdagen alarm geslagen werd. De schellen vielen van zijn ogen. Niet het naderend oorlogsgevaar verschrikte hem, maar hij zag zich geplaatst voor Gods rechterstoel. Erger dan de op onze erve te voeren strijd was het hem, dat hij met God in oorlog stond. Dat maakte zijn ziel rusteloos en deed hem naar de vrede met God vragen.

Mijn medereiziger naar de eeuwigheid, laat het u ten voorbeeld zijn. De Heere opene uw ogen, eer Hij op u zal aanvallen als een leeuw, die van jongen beroofd is. Nog is het de tijd uwer bekering. Nog staat Christus voor de stad uws harten, roepend: "Och, of gij ook bekende, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient." Dat het voor uw ogen niet verborgen blijve, maar op dit Kerstfeest uw hart voor Christus werd geopend, opdat gij vrede vinden moogt in Zijn bloed. Groter voorrecht is er niet. Die vrede maakt voor tijd en eeuwigheid gelukzalig.

Komt verslagenen van hart, bedroefden van geest om uwer zonden wil; van de hemel is u toegeroepen: "Vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!" Gods eer is verhoogd tot zaligheid van Adams zonen en dochteren; vrede is er voor vijanden. Al briede gij van haat, al verzettede gij u zo lang gij kondt; tegen de liefde Gods, die u zocht, moest gij het opgeven. Toen hebt gij de wapenen moeten neerleggen aan Zijn voeten, omdat Hij u te sterk geworden is. O, dat toch uw ziel vrede vond. Voor twee dingen beware u de Heere: dat gij de genade, die Hij schonk, niet veracht, want dat zal over u grote donkerheid brengen; en anderzijds, dat gij geen vrede vindt in uw gestalten, want dat zal u verhinderen om Christus te gewinnen. Roofst Christus de eer niet, die Hem als volkomen Zaligmaker toekomt. Uw ziel dorste naar Hem, in Wie Gods deugden zijn verheerlijkt om barmhartigheid te bewijzen aan verlorenen, en vrede te schenken aan opstandelingen. Dat is van de Vader welbehagen. Hij heeft Zijn kerk volmaakt in Christus gesteld; vrij van schuld en vrij van zonde. Zij is Zijn vermaking; Zijn lust is aan haar.

Daarom, rust niet in uw rechtvaardigmaking. Hoe groot de weldaad ook is, dat uw schuld verzoend is, de engelen zongen van het welbehagen, dat God in Zijn volk heeft. Uw ziel worde in Christus vrij. Staat dan in de vrijheid, met welke Christus u heeft vrijgemaakt, en wordt niet weder met het juk der dienstbaarheid bevangen. Dat zal u in ootmoed en kinderlijke vreze doen wandelen voor het aangezicht des Heeren.

In al uw wegen, ook in uw druk en strijd en in al de beroeringen der volkeren vervulle de Heere uw harten met Zijn vrede. Zijn eer zij uw zaligheid. Schudt u uit het stof, maakt u op, zit neer, o Jeruzalem! maakt u los van de banden van uw hals, gij gevangen dochter Slons! De Heere wekke op om Zijn lof te zingen. De engelen gingen u voor. Ook voor u, bedroefden van geest zal de zangtijd genaken, om de God des vredes te prijzen, Die de satan haast onder uw voeten verpletteren zal. *De God des vredes Zelf heilige u geheel en al; en uw gehele oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus. Amen.*